

LỄ HỘI ĐỀN TRẦN THÁI BÌNH NĂM 2024

Nét độc đáo riêng có tại lễ hội đền Trần

Mấy thập niên qua từ khi di tích đền Trần, xã Tiến Đức (Hưng Hà) được tôn tạo thì lễ hội truyền thống tại đây luôn được duy trì hàng năm với quy mô lớn, thu hút hàng vạn lượt du khách từ nhiều tỉnh, thành phố về tham dự, thành kính tri ân công lao của các vua Trần, các bậc tiền nhân. Đây cũng là dịp để du khách được tìm hiểu về những nét sinh hoạt đặc sắc mang giá trị về văn hóa, lịch sử không dễ tìm thấy ở bất kỳ nơi đâu.

Đông đảo du khách về đền Trần trong dịp lễ hội truyền thống.

Các nghi thức tế lễ cổ truyền

Dù lễ khai mạc lễ hội đền Trần diễn ra vào tối ngày 13 tháng Giêng nhưng những nghi thức tế lễ, ngay từ sáng sớm, hàng nghìn du khách cùng nhân dân địa phương đã nô nức về đền Trần thành kính dâng hương, dâng hoa tri ân công lao của các vua Trần, các bậc tiền nhân và tham gia vào các nghi lễ như lễ tế mở cửa đền, lễ dâng hương tại lăng mộ các vua Trần cầu mong xã tắc thịnh vượng, quốc thái dân an, bách gia trăm họ vạn đại trường tồn, đất nước hòa bình, nhân dân ấm no, hạnh phúc. Ông Phạm Văn Cường, Phó Trưởng ban quản lý đền

Hội thi kéo lửa nấu cơm cần tại lễ hội đền Trần.

Trần chia sẻ: Các vua Trần đã cho xây dựng khu Sơn Lăng ở Thái Đường Lăng, nay là thôn Tam Đường, xã Tiến Đức để làm nơi chôn cất tổ tiên và các vua tiền triều nhà Trần. Đó là mộ (phần Cự) của Thái tổ Trần Thừa, Chiêu lăng của vua Trần Thái Tông, Dụ lăng của vua Trần Thánh Tông, Đức lăng của vua Trần Nhân Tông cùng lăng mộ của 4 vị hoàng hậu. Lễ dâng hương là nghi thức mời các vị tiền nhân về dự lễ để bày tỏ lòng biết ơn của hậu thế.

Trong khuôn khổ lễ hội truyền thống, vào chiều ngày 13 tháng Giêng diễn ra lễ rước nước với hình thức rước thủy và rước bộ năm nào cũng tạo nên nhiều xúc cảm với những người tham gia. Mùa lễ hội năm 2024, lễ rước nước thu hút 76 đoàn với trên 2.000 người tham dự. Hình ảnh đoàn rước đi thành hàng dài ven đê với trống rong cờ mở rợp trời tạo nên khung cảnh tráng lệ. Đây không chỉ là nghi lễ khuyến nông, khuyến ngư, cầu mong mưa thuận gió hòa, nông nghiệp phát triển mà còn mang ý nghĩa tri ân tổ tiên nhà Trần, một vương triều khởi nghiệp từ nghề chài lưới, gắn với sông nước.

Những hội thi dân gian

Hòa mình vào không khí tưng bừng tại lễ hội đền Trần, du khách không thể bỏ lỡ những hội thi dân gian công phu trong từng khâu chuẩn bị, tài hoa trong nghệ thuật ẩm thực của người dân xã Tiến Đức. Để có mâm cỗ cá dâng lên cúng vua, thể hiện lòng của người dân địa phương với các vua Trần và với lễ hội truyền thống của quê hương, các thôn trong xã Tiến Đức đã dành nhiều tháng trời chuẩn bị từ khâu chọn cá, đánh bắt cá đến chế biến sao cho khi đã hoàn thành mâm cỗ không còn cá nào bị tróc vảy, con nào cũng to, đẹp và có thể như đang bơi. Chiếm ngưỡng những mâm cỗ cá thịnh soạn, được bày biện kỹ lưỡng bao gồm các món giò, mọc, chân giò, hạt sen, nem chạo, trâu bánh phượng, hoa cầm, ít ai biết những đầu bếp tài hoa và

Ông Đinh Bá Khải, Phó Chủ tịch UBND huyện Hưng Hà

Trong lễ khai mạc lễ hội đền Trần năm 2024 vào tối ngày 13 tháng Giêng có một số nội dung mới: màn khai hội với 175 tay trống biểu thị cho 175 năm trị vì của vương triều Trần và chương trình nghệ thuật đặc biệt bao gồm vở diễn bản thực cảnh tái hiện toàn bộ 175 năm trị vì của vương triều Trần với hào khí Đông A, võ công oanh liệt nhất trong các triều đại phong kiến Việt Nam. Dự kiến lễ hội đền Trần năm nay sẽ có rất đông du khách về tham dự các hoạt động phần lễ cũng như phần hội, ban tổ chức đã sẵn sàng các phương án bảo đảm an ninh trật tự, phòng, chống cháy, nổ, an toàn giao thông, đặc biệt trên các tuyến đường dẫn vào khu di tích.

Ông Hoàng Đình Nhung, Chủ tịch UBND xã Tiến Đức (Hưng Hà)

Nhân dân trong xã rất hào hứng, tích cực tham gia, đóng góp vào thành công của các hoạt động phần lễ và phần hội diễn ra tại lễ hội đền Trần. Địa phương đã thực hiện tốt công tác tuyên truyền thông qua nhiều hình thức để mỗi người dân góp phần tích cực vào việc gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa của lễ hội, nâng cao ý thức thực hiện nếp sống văn minh khi tham gia lễ hội. Để tiếp tục phát huy các giá trị của Di tích quốc gia đặc biệt cũng như lễ hội đền Trần, chính quyền địa phương cùng ban quản lý di tích sẽ thường xuyên quan tâm đến công tác tuyên truyền, đồng thời việc tổ chức lễ hội trang trọng hàng năm cũng là dịp để mỗi người thêm hiểu về truyền thống lịch sử, nâng cao ý thức trách nhiệm của cá nhân với cộng đồng, với quốc gia, dân tộc; củng cố và khắc sâu thêm tình yêu quê hương, đất nước.

Nghệ nhân ưu tú Vũ Xuân Thắng, thành viên Ban Quản lý di tích đền Trần

Về các hoạt động phần lễ, các nghi thức tế lễ cổ truyền vẫn duy trì theo đúng định lệ. Sáng ngày 13 có nghi thức tế mở cửa đền, sau đó là nghi lễ văn miếu và yết lăng có nghĩa là bắt yết trong tôn miếu của nhà Trần và đi cáo yết khu lăng mộ của các vua, các hoàng đế đầu triều Trần. Buổi chiều là nghi lễ rước thủy, rước bộ với quy mô lớn, dưới sông bố trí 3 con thuyền để làm lễ cấp thủy, trên bộ là 9 cỗ kiệu. Buổi tối là lễ bài yết - nghi thức rất quan trọng của lễ hội đền Trần. Trong ngày 15 tháng Giêng, tại sân tòa Trung tế đền Vua có hội thi cỗ cá mang bản sắc riêng của lễ hội đền Trần Thái Bình diễn ra vào buổi sáng, liên hoan hát chầu văn diễn ra vào buổi tối là các hoạt động vừa là nghi thức phần lễ vừa thuộc phần hội của lễ hội đền Trần năm 2024.

lành nghề trong ngày lễ hội thường ngày là những thợ cày, thợ cấy của làng. Ngoài hội thi cỗ cá, năm nay, trong lễ hội đền Trần còn có hội thi gói bánh chưng thể hiện sự đảm đang, khéo léo, nhanh nhẹn, kết hợp nhịp nhàng của những người phụ nữ trong từng thôn để làm ra những chiếc bánh to, đẹp nhất dâng vua. Hội thi kéo lửa nấu cơm cần tái hiện thực tế ứng biến của quân và dân ta trong các cuộc kháng chiến chống giặc ngoại xâm, bảo đảm cho quân ta bách chiến bách thắng, bảo vệ đất nước. Ngoài ra, tại lễ hội đền Trần năm nay còn có hội thi tằm trâu cánh phượng, thi

pháo đất, giao lưu các câu lạc bộ chèo, liên hoan hát văn, hội thi viết thư pháp, giải vật cầu, giải kéo co, giải cờ tướng. Sôi nổi các hội thi diễn ra trong suốt những ngày lễ hội tạo nên không khí sôi nổi, phấn khởi trong các tầng lớp nhân dân, dịp đầu xuân. Đồng thời, đó cũng như sợi dây vô hình mà bền chặt gắn kết hệ hôm nay với những nét văn hóa đặc trưng của quê hương, dân tộc, để từ đó thêm yêu, thêm tự hào và gắn bó với truyền thống quê hương. Với ý nghĩa và giá trị lịch sử, văn hóa, tháng 1/2014, lễ hội đền Trần tại Thái Bình được cấp bằng chứng nhận di sản văn hóa phi vật thể quốc gia; tháng

12/2014, Thủ tướng Chính phủ ký quyết định cấp bằng xếp hạng Di tích quốc gia đặc biệt đối với khu lăng mộ và đền thờ các vị vua triều Trần. Kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại, thể hiện nét văn hóa đặc sắc của mảnh đất và con người Thái Bình, lễ hội đền Trần với 5 ngày diễn ra không chỉ đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa, tâm linh của nhân dân địa phương, du khách thập phương mà còn là điều kiện thuận lợi để phát huy giá trị của lễ hội và các di sản văn hóa thời Trần, qua đó giáo dục thế hệ hôm nay và muôn đời sau tinh thần yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc.

TU ANH

Phát huy giá trị lễ hội đền Trần trong phát triển kinh tế - xã hội

Đền Trần, xã Tiến Đức (Hưng Hà) được Thủ tướng Chính phủ xếp hạng Di tích quốc gia đặc biệt theo Quyết định số 2408/QĐ-TTg, ngày 31/12/2014. Hàng năm, lễ hội được tổ chức từ ngày 13 - 17 tháng Giêng với nhiều hoạt động phong phú, thu hút đông đảo nhân dân và du khách thập phương. Đây là niềm tự hào, nguồn động viên, cổ vũ nhân dân tiếp tục lưu giữ và trao truyền hào khí Đông A, đồng thời mở ra cơ hội cho phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Hưng Hà là vùng đất "Địa linh, nhân kiệt", vùng đất thiêng với bề dày truyền thống văn hóa, văn hiến, yêu nước và cách mạng, nơi hội tụ linh khí đất trời, phát tích, dựng nghiệp của vương triều Trần - một vương triều đại gắn liền với một giai đoạn lịch sử đầy oanh liệt, hiển hách, lẫy lừng, một triều đại oai hùng với những tiền nhân kiệt xuất, "sinh vi tướng, tử vi thần", từng có công khai sáng, làm rạng danh non sông đất nước. Di tích quốc gia đặc biệt khu lăng mộ và đền thờ các vị vua triều Trần là nơi yên nghỉ vĩnh hằng của các vị liệt tổ, liệt tông nhà Trần và các vua đầu triều Trần (Trần Thái Tông, Trần Thánh Tông, Trần Nhân Tông); đồng thời, đây cũng là nơi có các đền, miếu linh

thiêng thờ các vị vua đầu triều Trần, các hoàng hậu, thái hậu, vương phi, công chúa cùng nhiều tướng soái tài ba, nhân vật kiệt xuất trong lịch sử. Chính vì thế mà những năm gần đây đền Trần đã có hàng chục vạn người từ khắp nơi về dâng hương, tưởng nhớ, tri ân công đức của các vị vua triều Trần. Ông Bùi Hồng Thái, phường Cổ Nhuế, thành phố Hà Nội cho biết: Đền Trần là một trong những địa điểm du xuân nổi tiếng ở Thái Bình nói riêng, miền Bắc nói chung. Đây không chỉ là nơi để chúng tôi tỏ lòng tri ân công lao các vị vua triều Trần trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước mà còn là cơ hội để mỗi người dân thêm hiểu, thêm tự hào về lịch sử hào hùng của dân tộc. Mỗi khi đến đây, tôi thấy dâng lên một cảm xúc thiêng liêng để khi ra về

cảm thấy trong lòng thanh thản với niềm tin một năm mới may mắn, thành công. Không chỉ bảo tồn, gìn giữ giá trị văn hóa lịch sử đền Trần, lễ hội đền Trần còn là cơ hội để địa phương đẩy mạnh phát triển kinh tế thông qua các hoạt động dịch vụ thương mại. Hiện tại, xã Tiến Đức có hơn 200 hộ kinh doanh dịch vụ với nhiều mặt hàng phong phú, đa dạng, đáp ứng nhu cầu thường thức và biểu tượng của nhân dân. Trong thời gian diễn ra lễ hội, lượng du khách sẽ tăng lên, nhu cầu sẽ cao hơn, qua đó góp phần tăng thu nhập cho người dân nơi đây. Bà Nguyễn Thị Sửu, xã Tiến Đức cho biết: Tôi bán hàng tại đền Trần đến nay đã hơn 10 năm, chủ yếu là bánh cá, kẹo lạc vì đây đều là những đặc sản của Thái Bình nên thu hút lượng khách hàng lớn. Mỗi

mùa lễ hội chúng tôi có thu nhập từ 10 - 20 triệu đồng. Ông Hoàng Đình Nhung, Chủ tịch UBND xã Tiến Đức cho biết: Nhờ có lễ hội đền Trần mà đời sống nhân dân được nâng cao, quê hương ngày càng khởi sắc. Năm 2023, kinh tế của xã tăng 10,92%; thu nhập bình quân đầu người ước đạt 66,9 triệu đồng; tỷ lệ hộ nghèo còn 1,93%. Trong thời gian tới, chúng tôi định hướng xây dựng sản phẩm kẹo lạc và một số sản phẩm nông nghiệp của xã trở thành sản phẩm đặc thù với mong muốn quảng bá những sản phẩm của địa phương đến du khách, từng bước góp phần phát triển kinh tế, nâng cao đời sống nhân dân. Những năm qua, huyện Hưng Hà đã tập trung đầu tư hạ tầng du lịch, hình thành các di tích trọng điểm, kết hợp xây dựng các sản

Trong phát triển du lịch tại Thái Bình, loại hình du lịch tâm linh, đặc biệt gắn với các lễ hội truyền thống là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia có nhiều tiềm năng khai thác. Đối với lễ hội đền Trần, việc tổ chức lễ hội không chỉ đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa, tâm linh của các tầng lớp nhân dân mà rất nhiều hoạt động phong phú diễn ra trong lễ hội góp phần bảo lưu truyền thống và mang nét khác biệt luôn thu hút rất đông nhân dân địa phương, du khách thập phương tìm hiểu, khám phá trong các ngày diễn ra lễ hội. Thời gian tới, xu thế du lịch tâm linh sẽ tiếp tục phát triển. Với sự quan tâm của các cấp, các ngành, chính quyền địa phương, sự vào cuộc tích cực của các tầng lớp nhân dân, tin tưởng lễ hội đền Trần tại Thái Bình sẽ luôn là điểm đến hấp dẫn về du lịch tâm linh đối với du khách trong và ngoài nước.

Ông Trần Bá Phúc
Phó Chủ tịch Hiệp hội Du lịch tỉnh

Đền Trần Thái Bình có nhiều nét văn hóa riêng đặc sắc thu hút đông đảo du khách thập phương.

phẩm du lịch nhằm thu hút du khách trong và ngoài nước, từng bước đưa du lịch trở thành một ngành kinh tế quan trọng. Đồng thời, tăng cường quảng bá, liên kết, hợp tác phát triển

du lịch; đẩy mạnh xúc tiến thu hút các doanh nghiệp đầu tư vào các khu du lịch, khu vui chơi, giải trí... Bên cạnh đó, gắn du lịch Hưng Hà với du lịch của tỉnh, của vùng miền và cả nước; đẩy

manh tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện nếp sống văn minh, tạo ấn tượng tốt đẹp với du khách; kiện toàn bộ máy, nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác các di tích..., sớm đưa Hưng

Hà trở thành trọng điểm du lịch của tỉnh. Ông Đinh Bá Khải, Phó Chủ tịch UBND huyện cho biết: Hưng Hà đã đề ra nhiều chủ trương, giải pháp, mục tiêu cụ thể, phân đấu giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn đến năm 2030 lượng khách du lịch tăng bình quân 10 - 15%/năm; xây dựng 2 - 3 tuyến, tour du lịch gắn với các khu, cụm di tích lịch sử văn hóa, khu du lịch trọng điểm trong và ngoài huyện; mỗi điểm du lịch văn hóa tâm linh và các điểm du lịch khác trong huyện có một tổ hướng dẫn viên du lịch để hướng dẫn khách tham quan. Đây sẽ là điều kiện để quảng bá hình ảnh và nâng tầm lễ hội, tạo động lực để phát triển kinh tế - xã hội của huyện. Lễ hội đền Trần là nơi diễn ra các nghi lễ tâm linh, các trò chơi, trò diễn dân gian. Đây là dịp để các tầng lớp nhân dân trong tỉnh, đồng bào, du khách thập phương tế tụy về mảnh đất linh thiêng, thấp nếm tâm nhang tưởng niệm và tri ân các vị vua triều Trần. Đảng bộ và nhân dân Hưng Hà sẽ tiếp tục bảo tồn và phát huy giá trị của các di sản văn hóa thời Trần, biến hào khí Đông A lẫy lừng của vương triều Trần thành nguồn sức mạnh nội sinh to lớn, góp phần đẩy mạnh sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện công nghiệp hóa nông nghiệp, nông thôn, xây dựng Hưng Hà ngày càng phát triển, giàu đẹp, văn minh.

THANH THỦY